

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

7 Vtrum habere fidem explicitam de Christo semper sit necessarium ad salutem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

sed etiam angeli mysterium incarnationis ignorauerunt: unde querebant in Plal. 23. Quis est iste rex glorie? Et Ilsa. Quis est iste, qui uenit de Edom? ut Dionysius exponit. c. 7. caele. hierarc. ergo ad credendum explicitum mysterium incarnationis Christi homines non tenebantur.

¶ 2. Præ. Constat beatum Ioannem baptistam de maioribus fuisse, & propinquissimum Christo, de quo Dominus dicit Matt. 11. Inter natos mulierum nullus maior eo surrexit: sed Ioannes baptista non uidetur, incarnationis Christi mysterium explicitè cognouisse, cum a Christo quaesierit. Tu es qui uenturus es, an alium expectamus, ut habetur Math. 11. ergo non tenebantur etiam maiores ad habendum explicitam fidem de Christo.

¶ 3. Præ. Multi Gentilium adepti sunt salutem per ministerium angelorum, ut Dionysius dicit 9. c. caele. hierarc. sed Gentiles non habuerunt fidem de Christo nec explicitam, nec implicitam, ut uidetur, quia nullas reuelatio facta fuit: ergo uidetur quod credere explicitè incarnationis Christi mysterium non fuerit omnibus necessarium ad salutem.

SED CONTRA est, quod Aug. dicit in lib. de correptione, & gratia. Illa fides sana est, qua credimus nullum hominem siue maioris, siue paræ creaturæ liberari a contagio mortis, & obligatione peccati, nisi per unum mediatorem Dei, & hominum Iesum Christum.

RESPONDEO. Dicendum, quod sicut supra dictum est, illud proprie, & per se pertinet ad obiectum fidei, quod homo ad beatitudinem consequitur. Via autem hominibus ueniendi ad beatitudinem est mysterium incarnationis, & passionis Christi. Dicitur. n. Act. 4. Non est aliud nomen datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri, & id mysterium incarnationis Christi aliquo modo oportuit omnino tempore esse creditum apud omnes, diuersimode tamen diuersitate temporum, & personarum. Nam ante statum peccati homo habuit explicitam fidem de Christi incarnatione, secundum quod ordinabatur ad consummationem gloriæ, non autem secundum quod ordinabatur ab liberationem a peccato per passionem, & resurrectionem, quia homo non fuit peccatus futuri. Videtur autem incarnationis Christi peccatus fuisse per hoc, quod dixit. Propter hoc relinquet homo patrem, & matrem, & adhærebit uxori suæ, ut habetur Gene. 2. Et hoc Apostolus ad Ephesios, dicit sacramentum magnū esse in Christo, & Ecclesia: quod quidē sacramentum non est creditibile primum hominibus ignorasse. Post peccatum autem fuit explicitè creditū mysterium incarnationis Christi, non solum quantum ad incarnationem, sed et quantum ad passionem, & resurrectionem, quibus humanum genus a peccato, & morte liberatur. Alioquin non presigassent Christi passionem quibusdam sacrificiis, & antelegem, & sub lege, quorum quidē sacrificiorum significatum explicitè maiores cognoscebant: minores autem sub uelamine illorum sacrificiorum credentes ea diuinitus esse disposita de Christo uenturo, quodammodo habebant uelata cognitionem. Et sicut supra dictū est, ea que ad mysteria Christi pertinent, tanto difficilius cognouerunt, quanto a Christo remotiores fuerunt: & tanto facilius cognouerunt, quanto Christo propinquiores fuerunt. Post tempus autem gratiæ reuelatæ, tamen maiores, quā minores tenentur habere fidem explicitam de mysteriis Christi, precipue quantum ad ea, quæ communiter in Ecclesia sollempnizantur, & publice proponuntur, sicut sunt articuli incarnationis, de qui

bus supra dictum est. Alias autem subtiles considerationes circa incarnationis articulos tenentur aliqui magis, uel minus explicitè credere, secundum quod conuenit statui, & officio uniuersuique.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod angelos non omnino latuit mysterium regni Dei, sicut Aug. dicit 5. super Gen. ad literam. Quasdam tamen rationes huius mysterii perfecti cognouerunt Christo reuelare.

AD SECUNDUM dicendum, quod Ioannes baptista de aduētu Christi in carne non quaesuit, quasi hoc ignoraret, cum ipse hoc expressè confessus fuerit. dicens. Ego uidi, & testimonium perhibui, quia hic est filius Dei, ut habetur Io. 1. Vñ non dixit. Tu es qui uenisti? Sed: Tu es qui uenturus es, quarens de futuro, non de preterito. Similiter non est credendum, quod ignorauerit eum ad passionem uenturam. Ipse enim dixerat. Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi: pronuntians eius immolationem futuram. Et tamē hoc propheta alii etiam non ignorauerunt, sed ad prædixerunt, sicut precipue patet in Ilsa. 53. Potest ergo dici, sicut Greg. dicit, quod inquisiuit ignorans, an ad infernum esset in propria persona descendurus. Sciebat autem quod uirtus passionis eius extendenda erat usque ad eos, qui in limbo detinebantur secundum illud Zach. 9. Tu quoque in sanguine testamenti emisisti uinctos de lacu, in quo non est aqua: nec hoc tenebatur explicitè credere, antequam esset impletum, quod per se ipsum daret descendere. Vel potest dici, sicut Ambr. dicit super Luc. quod non inquisiuit ex dubitatione, seu ignorantia, sed magis ex pietate. Vel potest dici, sicut Chrysostomus dicit, quod non inquisiuit, quia ipse ignoraret, sed ut per Christum satisficeret suis discipulis: uñ & Christus ad discipulorum instructionem inquit, signa operum ostendens.

AD TERTIUM dicendum, quod multis Gentilium facta fuit reuelatio de Christo, ut patet per ea, quæ prædixerunt. Nam Iob 19. dicit. Scio quod Redemptor meus uiuit. Sibylla etiam pronuntiauit quædam de Christo, ut Aug. dicit. Inuenitur etiam in historiis Romanorum, quod tempore Constantini Augusti, & Helenæ matris eius inuentū fuit quoddam sepulchrum, in quo iacebat homo aurea laminâ hæns in peccore, in qua scriptū erat. Christus nascetur ex uirgine, & ego credo in eum. O Sol, sub Helenæ, & Constantini temporibus iterum me uidebis. Si quæ ramē saluati fuerunt, quibus reuelatio non fuit facta, non fuerunt saluati absque fide Mediatoris, quia etiam non habuerunt fidem explicitam, habuerunt tamen fidem implicitam in diuina ueritate, credentes Deum esse liberatorem hominum secundum modos sibi placitos, & secundum quod aliquibus ueritatem cognoscerentibus spiritus reuelasset, secundum illud Iob. 35. c. Qui docet nos super iumenta terræ.

ARTICVLVS VIII.

Super questionem secundam articulum octauum.

Utrum explicitè credere Trinitatem, sit de necessitate salutis.

AD OCTAVVM sic proceditur. Videtur, quod credere Trinitatem explicitè, non fuerit de necessitate salutis. Dicit enim Apostolus ad Heb. 11. Credere oportet accedentem ad Deum, quia est. & quia inquirentibus se, remunerator est: sed potest credi absque fide Trinitatis. ergo non oportebat explicitè fidem de Trinitate habere.

Secundum 1. Secundum 2. Thomæ.

IN articulo octauo, omisso septimo eiusdem questionis, in responsione ad tertium scito, quod cum ibi dicitur, quod summa bonitas Dei secundum quod intelligitur in seipsa, prout uidetur a beatis, non potest intelligi sine trinitate personarum. Non potest, dupliciter iuratur. Primo, ut

B 3 de.

9. r. ar. 8.

lib. 5. c. 19. pa. 18. a. p. t. ca. 10. 1.

Mem. 6. in eum. n. 2. m. mote a. p. 1.

Amb. 1. l. 2. c. 7. in t. de m. d. i. s. i. o. n. e. d. i. s. c. i. p. u. l. o. r. u. m.

11. 19. contra Paul. ca. 15. 10. 6.

3. d. i. c. 1. q. 2. ar. 2. q. 4. co. & ad primū. & 1. expo. li. & 4. d. i. 1. q. 2. ar. 2. q. 4. cor. & act. 9. 14.